

บทคัดย่อ

172985

การวิจัยครั้งนี้ได้วิเคราะห์รูปแบบการมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวของประชาชนในพื้นที่ ตำบลแม่แรม อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้แนวคิดของ Deshler and Sock (1985) และการรับรู้ของประชาชนเกี่ยวกับผลที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวต่อความยั่งยืนของการพัฒนาชุมชนในพื้นที่ตำบลแม่แรม โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชาชน และเจ้าของหรือผู้ประกอบการแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ 5 หมู่บ้าน ของตำบลแม่แรม อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่ ด้วยการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (stratified random sampling) จำนวนทั้งสิ้น 307 ราย

ผลการวิจัยพบว่าผู้ให้ข้อมูลมากกว่าครึ่งเป็นเพศหญิง โดยมีอายุเฉลี่ยเท่ากับ 47 ปี และมีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนเฉลี่ยเท่ากับ 39 ปี ซึ่งผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ จบการศึกษาในระดับประถมศึกษา และแต่งงานแล้วโดยมีอาชีพหลัก คือ ประกอบอาชีพเกษตรกรรมในพื้นที่เฉลี่ยเท่ากับสองไร่ และมีสมาชิกในครอบครัวเฉลี่ยสี่คน โดยมีรายได้รวมเฉลี่ยของครอบครัวเท่ากับ 99,989 บาทต่อปี นอกจากนี้ผลการวิจัยยังพบว่าผู้ให้ข้อมูลมีเจตคติที่ดีต่อผู้นำการเปลี่ยนแปลง กิจกรรมการท่องเที่ยว และการมีส่วนร่วม ตลอดจนพวกเขามีความมุ่งหวังในชีวิตระดับสูงต่อตนเอง ครอบครัวและสังคมส่วนรวมอีกด้วย

สำหรับผลการวิจัยที่เกี่ยวกับรูปแบบการมีส่วนร่วมนั้น พบว่าผู้ให้ข้อมูลมีส่วนร่วมในรูปแบบจอมปลอม (pseudo participation) ในกิจกรรมการท่องเที่ยวทั้งห้ากิจกรรม โดยเป็นเพียงผู้ให้ความช่วยเหลือ หรือให้คำแนะนำ (assistencialism) แต่ผู้ประกอบการหรือผู้จัดการ กิจกรรมการท่องเที่ยวในกิจกรรม การท่องเที่ยวป่าและเดินป่า และกิจกรรมการท่องเที่ยว (domestication) ในกิจกรรมการขี่ช้าง กิจกรรมการปั่นจักรยาน และกิจกรรมการดูนกเท่านั้น นอกจากนี้ผลการวิจัยทำให้ทราบว่าประชาชนมีการรับรู้ถึงกิจกรรมการท่องเที่ยวมีผลทำให้เกิดความยั่งยืนในการพัฒนาชุมชนในด้านทรัพยากรธรรมชาติ สังคมและวัฒนธรรม และเศรษฐกิจในระดับที่ดีขึ้น

ส่วนผลการศึกษาเกี่ยวกับ ความสัมพันธ์ของตัวแปรต่าง ๆ นั้นพบว่า ตัวแปรอิสระ (independent variables) จำนวน 10 ตัวแปร มีความสัมพันธ์กับรูปแบบการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการท่องเที่ยวภายในชุมชน โดยที่ อายุ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน ระดับการศึกษา และรายได้รวมเฉลี่ยของครอบครัว มีความสัมพันธ์กับรูปแบบการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการท่องเที่ยวทั้งห้ากิจกรรม ในขณะที่สถานภาพสมรสนั้นมีความสัมพันธ์กับรูปแบบการมีส่วนร่วมในกิจกรรม การท่องเที่ยวเพียงสี่กิจกรรม คือการท่องเที่ยวป่าและเดินป่า การท่องเที่ยวน้ำตก การปั่นจักรยาน และการดูนก นอกจากนี้ผลการวิจัยยังพบอีกว่า อาชีพหลักและเจตคติที่ดีต่อผู้นำการเปลี่ยนแปลงนั้น มีความสัมพันธ์กับรูปแบบการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการท่องเที่ยวป่าและเดินป่า และกิจกรรมการท่องเที่ยว น้ำตก ส่วนลักษณะการถือครองที่ดินนั้น มีความสัมพันธ์กับรูปแบบการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการท่องเที่ยว น้ำตก และการขี่ช้าง สำหรับเจตคติที่ดีต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์กับรูปแบบการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการท่องเที่ยวป่าและเดินป่า และการปั่นจักรยาน ส่วนเจตคติที่ดีต่อการมีส่วนร่วมนั้น มีความสัมพันธ์กับรูปแบบการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการขี่ช้าง นอกจากนี้ผลการวิจัยยังพบว่ารูปแบบการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการขี่ช้าง และการปั่นจักรยานมีความสัมพันธ์กับการรับรู้ของประชาชนในการพัฒนาสังคมและวัฒนธรรมของชุมชนให้ยั่งยืนต่อไป

ABSTRACT

172985

This research was done to analyze the type of participation in the tourism activities of local community in Tumbon Maeram, Amphur Maerim, Chiangmai, north of Thailand, using Deshler and Sock's (1985) framework and also the local community's perception of the contribution of the tourism activities to sustainability of development for the communities in Tumbon Maeram. The respondents for the study consisted of a stratified random sampling of 307 local community and the owners or administrators of tourism destination as located in five villages of Tumbon Maeram, Amphur Maerim, Chiangmai.

The results indicated that above half of the respondents were females with an average age of 47 years, while an average length of residence of 39 years. Majority of respondents had reached the primary education level and married. The average household size was 4 members and most of them had a farmer who had an average farmland of about two rai. All of them were owner-operators of their respective lands with an average gross annual family income was 99,989 Baht. Respondents had higher favorable attitude towards change agents, tourism activities and participation. More so, they showed high aspirations for themselves and their community.

The respondents exhibited pseudo participation in all the five tourism activities. They had been only domestication - when the power and control over a given activity and local community are manipulated by outsiders or the owner of tourism destination - in elephant riding, mountain bike and bird watching activities. Furthermore, the respondents also had been assistencialism - when the power and control remain in an external agent or elite, local community are consulted, assisted or placated - in trekking tour and waterfall activities. Respondents also perceived that tourism activities contribute to high sustainability of development of their community if analyzed on the natural resources, socio-cultural and economic dimensions.

Ten independent variables were found association with the type of participation in tourism activities. Age, length of residence, educational status and gross annual family income were related to type of participation in all five tourism activities. While marital status was affecting the type of participation in four tourism activities namely; trekking tour, waterfall, mountain bike and bird watching activities. In addition, main occupation and attitude towards change agents were related with type of participation in trekking tour and waterfall activities; tenure status with type of participation in waterfall and elephant riding activities; attitude towards tourism activities with type of participation in trekking tour and mountain bike activities; and finally, attitude towards participation was found related with type of participation in elephant riding activity.

The results also indicated that an association between type of participation in elephant riding, and mountain bike activities and the perceived contribution of the tourism activities to sustainability at the socio-cultural dimension of development.